

LUOKKASIVEELLISYYS KAUNOKIRJALLISUUS

Me emme etsi siveellisuuden oikean siveellisuuden mittakaavaa uskovaisten tavoin aina ja kaikkialla paikkansa pitävistä "jumalallisista käskyistä", joka on kirjoitettuna raamatussa, emme pidä oikean ja vääriin mittakaavan perustuvan johonkin synnynnäiseen oikeustajuntaan, "ihmisen oleelliseen luontoon" (Hugo Grotius) tai meistä riippumattomaan olemukseensa ehdottomaan, todelliseen velvollisuuteen tuntuon (Immanuel Kant). Yleensä emme kehittele oikean ja vääriin mittakaavaa mistään ilmestyksistä ja vaihtoista. Mutta emme myöskään ole niin naivilla kannalla, että uskoisimme ihmisten tekevän oikein siksi, että "hyvin kehittynyt ihminen" tuntee suurempaa nautintoa palvellessaan lähimmäistään kuin tyydyttäessään omia ahtaita halujaan."

Käsityksemme siveellisyydestä, oikeasta ja vääristä, nojaa Darwinin kehitysooppin. Darwin todistaa, että voimalliset vaikutteet kaikessa elimellisessä elämässä ovat itsesäilytys- ja lajin säilytysvaisto. Kuulu runoilija Schiller sanoo saman ajatuksen runollisesti sanoessaan, että ihmistä ja ihmiselämää eteenpäin vie kaksi valtavaa voimaa: nälkä ja rakkaus. Olemassaolon ankara taistelu, se siis synnyttää kaikki elämän ilmiöt ja niinpä myös siveellisyyden. Alemmilla asteilla on tämä ankara olemassaolon taistelu "kaikkien sotaa kaikkia vastaan". Vähitellen kuitenkin ihmiseksi kehittyneet eläin alkaa huomata, että olemassaolon taistelulle osottautuu eduksi liittyä toisten yksilöiden kanssa yhteen kollektiiviseksi ryhmäksi ja näin vähitellen lakkaa taistelu saman lajin yksilöiden välillä ja sijalle astuu yksilöiden kollektiiviset taistelut vihollisia ja heitä ympäröiviä luonnonvoimia vastaan. Suvuksi ja heimoksi yhtyneiden yksilöiden välillä kehittyi nyt määrättyjä suhteita, jotka tavaksi muuttuen määrittelevät yksilön moraalisen käyt-

täytymisen toisiin saman ryhmän yksilöihin (lähimaisiin). Näin syntyy siveellisyys ja kun siveysäännöt ehdotonta totelevaisuutta vaativiksi tavoiksi muuttuen kulkevat perintönä sukupolvesta sukupolveen, niin se aikojen kuluessa muuttuu ihmisen luonteen ominaisuudeksi, vaistomaiseksi tunteeksi joka näyttää lopulta synnynnäiseltä.

Vieli on mainittava että tämä alkuperäinen tapasiveellisyys määrittelee kyllä heimon jäsenten välisiä suhteita, mutta lakkaa kaikki siveellisen velvoitus kun tulee kysymykseen suhde vieraseen heimoon ja sen yksilöihin. Edelleen voimme todistaa, että niin kauan kuin alkuperäinen heimo elää kommunistisessa tuotannossa ja jaossa, ei tapasiveellisyyttä suuresti rikota, mutta kun syntyy eri yhteiskuntaluokat, silloin myös siveysäännöt eivät ole enää niin sitovia. Tämä todistaa vaan oikeaksi sen, että siveellisyys, moraalit ja syntynyt olemassaolon taistelun kautta ja siveellisyyden tarkoituksena on ihmisen ja ihmisavun elämän ylläpitäminen ja kehittäminen, ennen kaikkea ihmisen taloudellisen toiminnan turvaaminen.

Luonnollinen valinta ja lajin säilytysvaisto on siis luonut siveellisyyden, mutta mikä aiheuttaa siveellisyyden tunnon edelleen kehittymisen? Marxin mukaan siveellinen tunteo kehittyi edelleenkin olemassaolon taistelussa, mutta niin, että aineelliset tuotantotavat tulevat määrääjiksi. Näin muodostuu siveellisyys, sikäli kun siveelliset käsitteet kuuluivat inhimillisen toiminnan taloudelliseen piiriin (yhteiskunnallinen siveisoppi) luokkasiveellisyudeksi, tukemaan määrättyä yhteiskuntaluokkaa ja sikäli kuin siveelliset ihanteet ovat tämän taloudellisen piirin ulkopuolella ja vastavat koko ihmiskunnan todellista parasta ovat ne tämän luokkasiveellisyyden turmelema.

(Tarkka toisella sivulla)

Meikällisten taholla jolloinkin puhutaan yleisesti yllämainittuun kaunokirjallisuudesta ja pidetään enempää arvottomana ajanvietteenä kaunokirjallisten teosten lukemista. Kuitenkin seuraavassa kirjoituksessa mitä Maxim Gorkij sanoo kaunokirjallisuudesta:

"Maapalloa ei ympäröi pelkkä ilman ja valon verho, mutta erilaisten luovien henkisten voimien vaikutuspiiri, tarmomme virtaukset, josta on kudottu, taottu ja muovailtu kaikki se, mikä pysyy ikuisesti; siitä piiristä ovat peräisin valtavat aatteet, koineitemme korvia huumaava monimutkaisuus, mahtavat temppelit, jotka lävistävät huimaavien vuoristojen kalliot; siitä ovat peräisin kirjat, taulut, runot, miljoonat tonnit raunioita, jotka siltoina halkovat leveitä virtoja, jotka riippuvat ilmassa niin ilmeellisesti keveydellä — siitä juontaa juurensa kaikki runous, samalla kertaa painava ja hieno, jalo ja herkkä.

Älyn ja tahdon voitettua luonnon elementit ja eläin, joka asuu ihmisissä ja jotka järkyttävät tietämättömyyden rautamuuria iskevät älyn silkkyyttä kipenää, me, ihmiset, voimme puhua kiertotähteläismähdin oikeutetulla ylpeydellä älymme rajattomasta ponnistelusta ja painiskelusta ponnistelusta, jotka mitä loistavimmilla ja kauniimmalla tavalla ilmaisee kirjallisuudessa ja tieteellisessä luomisessa. Kirjallisuuden suuri arvo on siinä, että se syventää tunteitamme, että se laajentaa elämän tuntemustamme, antaa muodon tuntellemme ja meissä herättää tämän elämyksen; kaikki aatteet, kaikki työt, koko henkinen maailma ovat luodut ihmisten verellä ja hermolla. Se sanoo meille, että kiinalaisten Hen Toy on yhtä kuolettavasti tyydyttämätön naisten rakkautesta kuin espanjalainen Don Juan, että abyssialainen runoilija laulaa samaa laulua rakkauden ilosta ja tuskista kuin joku rans-

kalainen, että sama pateettisuus valitsee jonkun japanilaisen geishan ja Manon Lescaut rakkautensa, että mielen ikävyyden tunnetta, joka koettaa löytää naisessa sielunsa toisen puolelkon, on polttanut ja polttaa aina kaikkien maiden ja aikojen ihmisten sama lemmentiekkä.

Salamurha on yhtä tuemittava Aasiassa kuin Europassa; salottori venäläinen Plushkin on yhtä tarkateleva kuin ranskalainen Granted; kaikkien maiden Tartuffet ovat toistensa näköisiä misanttoopit, ihmisvihaajat ovat kaikkialla yhtä kurjia ja jokainen on alati ihastunut Don Quixoten, sukkeluuden ritarin varjen keuhkuksesta. Ja vihdoin, kaikki ihmiset puhuvat kaikkialla kielillä vain samasta aiheesta: itsestään ja kohtalostansa. Kaikkialla muistuttavat toistensa ihmiset, joihin luonto on vuodattanut alhaisia vaistoja; yksin älyn maailma tarjoaa rajattoman vaihtelevaisuuden.

Kaunokirjallisuus antaa vakauttavalla selvyydellä tämän rajattoman yhdenvertaisuuden ja tämän ahtaisen eroavaisuuden — kirjallisuus tämä elämän elävä peili, joka heijastaa henkisen elämämme kaikki monimutkaisuudet tyynällä alakuloisuudella tai vihalla, Dickensin heheällä naurulla tai Dostojewskin kauhealla ulkomuodolla; toiveitemme koko maailman, jokapäiväisyyden seisovat lätköt, sankarautemme ja kehnoutemme kehtalon edessä, rakkauden rehtäiden ja vihan voiman, teeskenteilyimme alhaisuuden ja vaihtelevuuden häpeällisyyden, inhoittavan tyhenty-misemme ja loppumattoman taistelunme kuolemaan vastaan, hikkuvat toivomme ja pyhät perintötietämme — kaiken sen, josta maailma elää, kaiken, joka punee ihmisten sydämet sykkäilemään. Kun kirjallisuus tutkistelee ihmistä säällävän ystävästä ihmillä tai tuomarin tuimalla katseella, kun se tuntee ihmisen kanssa,

(Tarkka toisella sivulla)

AJAN LAULU

Juhlaruno, kirj. Richard Pesola.

I
Synkkä ompi ajanlaulu,
jota maailma laulelee;
synkempi vielä ajantaulu,
mitä kansat katselee:
Tykit jyskää, vuotaa veri,
vihan voimat vallitsee;
aika häilyy niinkuin meri,
jota myrsky hallitsee.

Päivät ovat raskaat nämä
askartaa orjamielin;
vaikea onpi aika tämä
laulaa juhliakielin.
Kaikkialla vallitusta,
sorrunkyyttä, saastaa;
hetki onpi kolkko, musta
oikeutta haastaa.

Tämäkö nyt sivistyksen
on tulos — suuri, pyhä;
tämäkö nyt valistuksen
vaikutusta yhä?
Orjuus ja kurjuusko on
tulos siitä työstä,
mi sanottu on valohon
johtavan kansat yöstä?

Niinpä niin. Tulos tää
on valtuokkain luoma.
Miss' versoo uutta elämää
sen eroittaapi uoma:

Toisella puolen sitä on
pantaroitu valta,
toisella puolen voittohon
käyvät orjat sorron alta.

On taistelua, on melskettä
ja kalvat kalskua-pi.
Vanha maailma uuden tieltä
väistää nyt saapi. —
Tuo uusi maailma kimmeltää
nyt orjain silmiin yössä,
se loihiti uutta elämää,
min' perustus on TYÖSSÄ.

II.
Nyt idän taivaalla hehkuvat ruskot
ja vilkkuvi toivojen valot;
häilyvät siellä vanhat uskot
ja voittavat aattehet jalot.
Se merkki on aamun koitosta
ja oikean suuresta voitosta.

Vaikka synkältä kuinka nyt näyttääpi
ja yöhyt on yllämme musta,
niin toivo vain mieleemme täyttääpi
tuoden rintoihin lohdutusta:
Kohta päättävä on tämä synkeä yö
ja valtahan nousee TYÖ.

Se nousee, vuoretkin siirtää pois,
jos ne eteenpäin kulkua estää;
se tämä kurjuuskansamme vois,

vaikka mitäkin vaivoja kestää,
kun voiton toivo sitä kannustaa
ja se omalle asialleen uhrata saa.

Nyt lippumme alle astuos vain
sinäkin sorron lapsi,
se vahvin turva sinulle on ain'
olet vaikka jo harmajahapsi:
Se kutsuvi riehtohon virkeään,
OIKEAN ELÄMÄN etsintään.

Siis: sisko, veli — kuka lienetkin,
äliös lippumme enää kaihdä,
voimaamme lisäävät pienetkin,
vanha aatteesi jo uutehen vaihdä.
Se vain sulle voiton tuo
ja parhaimman onnen suo.

III.
Nyt tervetuloa työläisorjat
juhlahamme tänne;
täällä saakoon aatteet norjat
täyttää elämämme.
Tää on meidän touon päivä,
aatteemme kylvön aika.
Pois nyt yitä arki häivä,
musta mielen taika!

Me olemme valon joukkoa
ja airueita uuden ajan,
me pengomme joka loukkoa
ja herätämme joka majan.
Me sodimme vastaan vaiheita
ja unta tiedottomuuden.
Me vihaamme sortajia korskeita
noita esteitä ajan uuden.

Me olemme kauan kärsineet
tätä yhtelkuntaamme kurjaa,
kun koirat luita järsineet
ja sietäneet osaamme nurjaa.
Me olemme ryysyjä kantaneet
ja hikoilleet orjina työssä,
me olemme kaikemme antaneet
ja eläneet hengen yössä.

Mut tätä emme enää kauempaa
voi millään hintaa kestää,
voimmehan vääryyttä a'hainpaa
toki yhteisvoimin estää.
Taistohon käymme kuin miljoonat
muut,
joiden elämä on onnetonta.
Nyt alas huutavat tuhannet suut
tätä vääryyttä pohjatonata.

Tämä joukko rohkea ja tyytymätön
on majakkatulemme yössä.
Tämä elämä jos onkin sietämätön
toki pelastus siitä on työssä.
Sitä työtä me täällä teemme nyt
ja toivomme taitoa sankkaa...
Ei entinen työmme ole häipynyt:
SE KASVAA JO ORASTA VANKKAA

(Sulkojen sisällä huomauteltakoon,
että tämä runo on lausuttu Ala-Me-
higanin kesäjuhilla v. 1918, Detroit-
issa, Mich. — Tekijä)